

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه	۲
۱-۲- بیان مساله	۳
۱-۳- ضرورت انجام تحقیق	۵
۱-۴- ضرورت های تحقیق	۷
۱-۵- اهداف تحقیق	۷
۱-۵-۱- اهداف کلی	۷
۱-۵-۲- هدف خرد	۸
۱-۵-۳- هدف کاربردی	۸
۱-۶- سوالات تحقیق	۸
۱-۷- فرضیه های تحقیق	۸
۱-۸- متغیرهای تحقیق	۸
۱-۹- تعریف واژه ها و اصطلاحات فنی و تخصصی	۹
۱-۹-۱- گور	۹
۱-۹-۲- فوت	۱۰
۱-۹-۳- آرامستان	۱۰
۱-۹-۴- آلودگی هوا	۱۰
۱-۹-۵- آلودگی صوتی	۱۰
۱-۹-۶- برنامه ریزی راهبردی	۱۱
۱-۹-۷- فرآیند برنامه ریزی راهبردی شهری و کاربرد مدل SWOT	۱۲

فصل دوم: مروری بر تحقیقات انجام شده

۱-۲- مقدمه	۱۶
۲-۲- ساماندهی آرامستانها	۱۸
۳-۲- مسایل زیست محیطی آرامستانها	۲۰
۴-۲- آرامستان	۲۱
۲-۴-۱- مشخصات آرامستان برحسب مقیاس شهرها	۲۱
۲-۴-۲- ضوابط مکانیابی آرامستانهای شهری	۲۳

۲۳	۲-۴-۱- عوامل مربوط به موقعیت
۲۴	۲-۴-۲- عوامل مربوط به مکان
۲۶	۲-۵-۵- معیارهای برنامه ریزی و ساماندهی آرامستان
۲۶	۲-۵-۱- شیب
۲۶	۲-۵-۲- آبهای زیر زمینی
۲۷	۲-۵-۳- آبهای سطحی
۲۷	۲-۵-۴- فاصله آرامستان از شهر
۲۷	۲-۵-۵- کاربری اراضی
۲۸	۲-۶- موازین شرعی مرتبط با آرامستانها
۲۸	۲-۷- معیارهای برنامه ریزی و ساماندهی آرامستان
۲۹	۲-۸- اصول مدیریت آرامستان
۲۹	۲-۸-۱- مفهوم مدیریت شهری
۲۹	۲-۸-۲- سیستم واحد مدیریت شهری
۳۰	۲-۹- جایگاه آرامستان در شهرسازی ایرانی
۳۰	۲-۹-۱- جایگاه اجتماعی
۳۰	۲-۹-۲- جایگاه فرهنگی آرامستان ها
۳۱	۲-۹-۳- بازیابی ، احیا و ارتقای کیفی آرامستانها از جنبه های مختلف فرهنگی ، اجتماعی و تاریخی
۳۲	۲-۱۰- ایجاد آرامستان های جدید در داخل شهر و موقعیت های مکانی و فضایی مناسب
۳۴	۲-۱۱- بهره گیری از آرامستانها به منزله فضای سبز شهری
۳۵	۲-۱۲- گسترش و ساماندهی آرامستان های درون شهری بنا به موقعیت و کاربری ها در بافت اطراف
۳۶	۲-۱۳- مطالعات داخل
۳۸	۲-۱۴- مطالعات خارج از کشور
۴۱	۲-۱۵- مبانی نظری
۴۲	۲-۱۵-۱- نظریه پشتیبان
۴۲	۲-۱۶- وضعیت آرامستان فعلی شهر کرمان و مشکلات آن
۴۳	۲-۱۷- ضرورت ارزیابی اثرات زیست محیطی آرامستانها
فصل سوم: مواد و روش ها	
۴۶	۳-۱- مقدمه
۴۶	۳-۲- مدل ها و تکنیک ها

۴۶.....	۳-۲-۱- مدل‌ها و کاربرد آنها در مکانیابی
۴۶.....	۳-۲-۱-۱- مدل فیزیکی
۴۷.....	۳-۲-۱-۲- مدل انتزاعی
۴۷.....	۳-۳- معرفی سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی
۴۸.....	۳-۴- مؤلفه‌ها و اجزاء یک سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)
۴۹.....	۳-۴-۱- انواع داده‌ها در GIS
۵۱.....	۳-۵- فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)
۵۲.....	۳-۵-۱- مراحل مدل فرایند تحلیل سلسله مراتبی
۵۵.....	۳-۶- مدل‌های موجود تلفیق نقشه‌ها
۵۵.....	۳-۶-۱- مدل منطق بولین
۵۵.....	۳-۶-۲- مدل همپوشانی شاخص
۵۶.....	۳-۶-۳- مدل منطق فازی
۵۶.....	۳-۷- روش پژوهش
۵۶.....	۳-۷-۱- روش شناسی فرضیه اول
۵۸.....	۳-۷-۲- روش شناسی فرضیه دوم
۶۱.....	۳-۸- شرح کامل روش و ابزار گردآوری داده‌ها
۶۱.....	۳-۸-۱- روش گردآوری اطلاعات در فرضیه اول
۶۱.....	۳-۸-۱-۱- ابزار گردآوری اطلاعات
۶۱.....	۳-۸-۲- روش گردآوری در فرضیه دوم
۶۱.....	۳-۸-۲-۱- ابزار گردآوری اطلاعات
۶۱.....	۳-۹- روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها
۶۲.....	۳-۱۰- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه:
۶۳.....	۳-۱۱- تعیین قابلیت اعتبار یا روایی ابزار پژوهش و قابلیت اعتماد یا پایایی پژوهش
۶۳.....	۳-۱۱-۱- اعتبار محتوای پژوهش
۶۳.....	۳-۱۲- روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها
۶۳.....	۳-۱۳- معرفی شهر کرمان
۶۳.....	۳-۱۳-۱- موقعیت شهر کرمان
۶۴.....	۳-۱۳-۲- وجه تسمیه
۶۵.....	۳-۱۴- موقعیت و حدود شهر کرمان

۶۶.....	۳-۱۴-۱- پیدایش ، نحوه گسترش و سیر تحولات
۶۸.....	۳-۱۴-۲- جغرافیای کرمان
۶۸.....	۳-۱۴-۲- ژئومورفولوژی و شیب زمین
۷۰.....	۳-۱۴-۲- پوشش گیاهی
۷۱.....	۳-۱۴-۳- بررسی اقلیمی
۷۱.....	۳-۱۴-۱- متغیرهای اقلیمی
۷۲.....	۳-۱۴-۱-۱- دما
۷۳.....	۳-۱۴-۳-۱-۲- بارش
۷۴.....	۳-۱۴-۳-۱-۳- رطوبت
۷۵.....	۳-۱۴-۳-۱-۴- باد
۷۶.....	۳-۱۴-۳-۱-۵- آبهای زیرزمینی
۷۹.....	۳-۱۴-۴- وضعیت جمعیت مرگ و میر در شهر کرمان
۸۰.....	۳-۱۴-۴-۱- بررسی میزان مرگ و میر در استان کرمان
۸۱.....	۳-۱۵-۱- بررسی های وضع موجود
۸۱.....	۳-۱۵-۱- سیر تاریخی و جایگاه و روند تحولات آرامستان تا معاصر
۸۳.....	۳-۱۵-۲- موقعیت آرامستان شهر کرمان
۸۴.....	۳-۱۵-۳- تجهیزات مربوط به آرامستان
۸۹.....	۳-۱۵-۴- تحلیل وضع موجود آرامستان
۸۹.....	۳-۱۵-۴-۱- تحلیل قبرستان جدید الاحداث
۹۰.....	۳-۱۵-۴-۲- نتایج تحلیل قبرستان موجود و قبرستان جدید الاحداث
۹۰.....	۳-۱۶-۱- بررسی اسناد فرادست
۹۰.....	۳-۱۶-۱- پیشنهادات طرح جامع شهر کرمان در خصوص نحوه توسعه اراضی
۹۴.....	۳-۱۷- خلاصه و جمع بندی

فصل چهارم: نتایج

۹۷.....	۴-۱- مقدمه
۹۷.....	۴-۲- آمار توصیفی
۹۸.....	۴-۲-۱- ویژگی های جمعیت شناختی پاسخ دهندگان
۹۸.....	۴-۲-۱-۱- جنسیت
۹۹.....	۴-۲-۱-۲- سن

- ۱-۲-۳-۴- میزان تحصيلات ۱۰۰
- ۳-۴- نتايج حاصل از بررسي مهمترين معيارهاي تاثير گذار در ساماندهي آرامستان شهر کرمان ۱۰۱
- ۴-۴- مصاحبه ۱۰۴
- ۴-۴-۱- نتيجه پرسشنامه و مصاحبه ۱۰۷
- ۴-۵- ساماندهي فضايي_مكاني آرامستان شهر کرمان ۱۰۷
- ۴-۵-۱- کاربري مسكوني (شهري) و آرامستان ها ۱۰۸
- ۴-۵-۲- آرامستان ها و جهت توسعه شهر ۱۰۹
- ۴-۵-۳- آرامستان ها و خطوط ارتباطي ۱۱۰
- ۴-۵-۴- آرامستان ها و جهت باد غالب منطقه ۱۱۱
- ۴-۵-۵- آرامستان ها و جهت شيب زمين ۱۱۲
- ۴-۵-۶- آرامستان ها و آب هاي سطحي ۱۱۳
- ۴-۵-۷- آرامستان ها و نوع خاک منطقه ۱۱۴
- ۴-۶- تجزيه و تحليل آرامستان شهر کرمان با استفاده از تکنیک سوات: ۱۱۶
- ۴-۷- بيانيه چشم انداز ۱۱۹
- ۴-۸- مکانیابی آرامستان شهر کرمان با شاخص ها و متغیرهای موجود در مدل پیشنهادی ۱۲۱
- ۴-۸-۱- ایجاد لایه های رستری شاخص ها ۱۲۳
- ۴-۸-۱-۱- نقشه رستری فاصله از چاه ها: ۱۲۳
- ۴-۸-۲- نقشه رستری فاصله از قنات ها ۱۲۴
- ۴-۸-۳- نقشه رستری نوع خاک ۱۲۴
- ۴-۸-۴- نقشه رستری شیب زمین ۱۲۵
- ۴-۸-۲- شاخص کالبدی شامل: فاصله از گسل های موجود ۱۲۶
- ۴-۸-۲-۱- نقشه رستری فاصله از گسلها ۱۲۶
- ۴-۸-۳- شاخص های دسترس شامل: فاصله از راه های اصلی ۱۲۷
- ۴-۸-۳-۱- نقشه رستری فاصله از راه های اصلی ۱۲۷
- ۴-۹- تحليل سلسله مراتبی - (AHP) تعیین اولویت شاخص ها و زیر شاخص ها ۱۲۸
- ۴-۹-۱- تعیین درجه اهمیت شاخص ها و زیر شاخص ها ۱۲۹
- ۴-۹-۲- مقایسه دودویی و تعیین وزن نسبی شاخص ها و زیر شاخص ها ۱۲۹
- ۴-۹-۲-۱- لایه وزن دار چاه ها: ۱۳۲
- ۴-۹-۲-۲- لایه وزن دار شیب زمین ۱۳۲

- ۱۳۳..... ۳-۲-۹-۴- لایه وزن دار نوع خاک
- ۱۳۴..... ۴-۲-۹-۴- لایه وزن دار فاصله از قنات ها
- ۱۳۵..... ۵-۲-۹-۴- لایه وزن دار فاصله از راه های اصلی
- ۱۳۶..... ۶-۲-۹-۴- لایه وزن دار فاصله از گسل ها
- ۱۳۷..... ۱۰-۴- تلفیق لایه ها با استفاده از مدل همپوشانی شاخص (IO)
- ۱۴۳..... ۱۱-۴- محاسبه مساحت مورد نیاز برای آرامستان جدید
- ۱۴۴..... ۱۲-۴- ارزیابی مکان های مناسب جهت ایجاد آرامستان
- ۱۴۴..... ۱-۱۲-۴- خصوصیات منطقه ۱
- ۱۴۴..... ۱-۱-۱۲-۴- از نظر نوع خاک
- ۱۴۴..... ۲-۱-۱۲-۴- از نظر جهت وزش باد
- ۱۴۵..... ۳-۱-۱۲-۴- از نظر شیب زمین
- ۱۴۵..... ۴-۱-۱۲-۴- از نظر فاصله از چاه ها
- ۱۴۵..... ۵-۱-۱۲-۴- از نظر فاصله از قنات ها
- ۱۴۵..... ۶-۱-۱۲-۴- از نظر فاصله از گسل
- ۱۴۵..... ۷-۱-۱۲-۴- از نظر فاصله از راه های اصلی
- ۱۴۵..... ۸-۱-۱۲-۴- از نظر مساحت مورد نیاز برای گورستان
- ۱۴۶..... ۲-۱۲-۴- خصوصیات منطقه ۲
- ۱۴۶..... ۱-۲-۱۲-۴- از نظر نوع خاک
- ۱۴۶..... ۲-۲-۱۲-۴- از نظر جهت وزش باد
- ۱۴۶..... ۳-۲-۱۲-۴- از نظر شیب زمین
- ۱۴۶..... ۴-۲-۱۲-۴- از نظر فاصله از چاه ها
- ۱۴۶..... ۵-۲-۱۲-۴- از نظر فاصله از قنات ها
- ۱۴۶..... ۶-۲-۱۲-۴- از نظر فاصله از گسل:
- ۱۴۷..... ۷-۲-۱۲-۴- از نظر فاصله از راه های اصلی
- ۱۴۷..... ۸-۲-۱۲-۴- از نظر مساحت مورد نیاز برای گورستان
- ۱۴۷..... ۳-۱۲-۴- خصوصیات منطقه ۳
- ۱۴۷..... ۱-۳-۱۲-۴- از نظر نوع خاک
- ۱۴۷..... ۲-۳-۱۲-۴- از نظر جهت وزش باد
- ۱۴۸..... ۳-۳-۱۲-۴- از نظر شیب زمین

۱۴۸.....	۴-۱۲-۳-۴- از نظر فاصله از چاه ها
۱۴۸.....	۴-۱۲-۳-۵- از نظر فاصله از قنات ها
۱۴۸.....	۴-۱۲-۳-۶- از نظر فاصله از گسل
۱۴۸.....	۴-۱۲-۳-۷- از نظر فاصله از راه های اصلی
۱۴۸.....	۴-۱۲-۳-۸- از نظر مساحت مورد نیاز برای گورستان
۱۴۹.....	۴-۱۳- نتیجه گیری
۱۴۹.....	۴-۱۳-۱- مشخصات محل مکان یابی شده برای آرامستان

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱۵۲.....	۵-۱- مقدمه
۱۵۲.....	۵-۲- آزمون فرضیات
۱۵۲.....	۵-۲-۱- فرضیه اول: به نظر میرسد ویژگی های برنامه ریزی راهبردی برای مکان یابی آرامستان شهر کرمان قابل ارائه است.
۱۵۴.....	۵-۲-۲- فرضیه دوم: به نظر میرسد شاخص های زیست محیطی از جمله (جهت وزش باد، فاصله از شهر، شیب زمین، جنس خاک و...) برای مکانیابی آرامستان شهر کرمان باید مورد توجه قرار گیرد.
۱۵۵.....	۵-۳- نتیجه گیری
۱۵۸.....	۵-۴- پیشنهادات
۱۵۹.....	منابع
۱۶۴.....	پیوست

فهرست عکس ها

عکس (۱-۴): نقشه قدیمی شهر کرمان ۸۲

عکس (۲-۴): پارک قائم و آرامستان شهر کرمان ۸۲

فهرست نقشه ها

۶۵.....	نقشه (۱-۳): موقعیت شهر کرمان.....
۷۰.....	نقشه (۲-۳): زمین شناسی محدوده مطالعاتی کرمان.....
۷۶.....	نقشه (۳-۳): جریان های مهم هوایی شهر کرمان.....
۷۸.....	نقشه (۴-۳): منابع آب محدوده مطالعاتی کرمان.....
۷۹.....	نقشه (۵-۳): سطح آب محدوده مطالعاتی کرمان.....
۸۴.....	نقشه (۶-۳): موقعیت آرامستان های شهر کرمان.....
۹۱.....	نقشه (۷-۳): ساختار فضایی کالبدی پیشنهادی طرح جامع شهر کرمان.....
۹۲.....	نقشه (۸-۳): ساختار پیشنهادی شبکه ارتباطی شهر کرمان در طرح جامع.....
۹۳.....	نقشه (۹-۳): شبکه ارتباطی پیشنهادی شهر کرمان.....
۱۰۸.....	نقشه (۱-۴): محدوده مورد مطالعه.....
۱۰۹.....	نقشه (۲-۴): جهت توسعه آتی شهر کرمان.....
۱۱۰.....	نقشه (۳-۴): نقشه راه های اصلی شهر کرمان.....
۱۱۱.....	نقشه (۴-۴): جهت وزش باد غالب شهر کرمان.....
۱۱۲.....	نقشه (۵-۴): جهت شیب زمین.....
۱۱۳.....	نقشه (۶-۴): محل چاه های منطقه مورد مطالعه.....
۱۱۴.....	نقشه (۷-۴): محل قنات های منطقه مورد مطالعه.....
۱۱۵.....	نقشه (۸-۴): نوع خاک منطقه مورد مطالعه.....
۱۱۶.....	نقشه (۹-۴): محل گسل های موجود در منطقه.....
۱۲۳.....	نقشه (۱۰-۴): نقشه رستری فاصله از چاه ها.....
۱۲۴.....	نقشه (۱۱-۴): نقشه رستری فاصله از قنات ها.....
۱۲۵.....	نقشه (۱۲-۴): نقشه رستری نوع خاک.....
۱۲۶.....	نقشه (۱۳-۴): نقشه رستری شیب زمین.....
۱۲۷.....	نقشه (۱۴-۴): نقشه رستری فاصله از گسل ها.....
۱۲۸.....	نقشه (۱۵-۴): نقشه رستری فاصله از راه های اصلی.....
۱۳۲.....	نقشه (۱۶-۴): لایه وزن دار فاصله از چاه ها.....
۱۳۳.....	نقشه (۱۷-۴): لایه وزن دار شیب زمین.....
۱۳۴.....	نقشه (۱۸-۴): لایه وزن دار نوع خاک.....
۱۳۵.....	نقشه (۱۹-۴): لایه وزن دار فاصله از قنات ها.....

- نقشه (۴-۲۰): لایه وزن دار فاصله از راه های اصلی ۱۳۶
- نقشه (۴-۲۱): لایه وزن دار فاصله از گسل ها ۱۳۷
- نقشه (۴-۲۲): لایه کلاسه بندی فاصله از چاه ها ۱۳۸
- نقشه (۴-۲۳): لایه کلاسه بندی نوع خاک ۱۳۹
- نقشه (۴-۲۴): لایه کلاسه بندی فاصله از راه های اصلی ۱۳۹
- نقشه (۴-۲۵): لایه کلاسه بندی شیب زمین ۱۴۰
- نقشه (۴-۲۶): لایه کلاسه بندی فاصله از قنات ها ۱۴۰
- نقشه (۴-۲۷): لایه کلاسه بندی فاصله از گسل ۱۴۱
- نقشه (۴-۲۸): مکان های مناسب جهت ایجاد آرامستان ۱۴۲
- نقشه (۴-۲۹): نقشه مکان های مناسب جهت ایجاد آرامستان شهر کرمان ۱۴۲

فهرست جداول

- جدول (۱-۱): راهبردهای چهارگانه بر اساس تحلیل سوات ۱۳
- جدول (۱-۲): ضوابط مکان یابی آرامستان های شهری ۲۳
- جدول (۳-۲): مطالعات داخلی در زمینه مکانیابی آرامستان ۴۰
- جدول (۱-۳): مقایسه ۹ کمیته ساعتی برای مقایسه دودوئی معیارها ۵۳
- جدول (۲-۳): شاخص تصادفی (CR) جهت تعیین میزان سازگاری در قضاوت ۵۵
- جدول (۳-۳): معیار های مکان یابی آرامستان شهر کرمان (ماخذ: یافته های محقق) ۶۲
- جدول (۴-۳): درجه حرارت ۷۳
- جدول (۵-۳): بررسی میزان جمعیت استان و شهر کرمان در سال ۱۳۹۰ ۸۰
- جدول (۶-۳): نتایج بررسی آمار فوت ثبت شده در شهرستان کرمان در سال ۱۳۹۱ ۸۰
- جدول (۷-۳): بررسی جمعیت پیش نهادی در طرهای فرادست ۹۳
- جدول (۸-۳): بررسی تجهیزات موجود آرامستان ۹۵
- جدول (۱-۴): تعداد و در صد پاسخ دهندگان بر حسب جنسیت ۹۸
- جدول (۲-۴): تعداد و درصد پاسخ دهندگان بر حسب سن ۹۹
- جدول (۳-۴): پراکندگی پاسخ دهندگان بر حسب میزان تحصیلات ۱۰۰
- جدول (۴-۴): درصد فراوانی بررسی های وضع موجود ۱۰۱
- جدول (۵-۴): در صد فراوانی معیارهای زیست محیطی ۱۰۲
- جدول (۶-۴): درصد فراوانی معیارهای دسترسی ۱۰۳
- جدول (۷-۴): درصد فراوانی معیار های کالبدی ۱۰۳
- جدول (۸-۴): درصد فراوانی معیار های فرهنگی ۱۰۴
- جدول (۹-۴): جدول سوات تحلیل آرامستان شهر کرمان ۱۱۷
- جدول (۱۰-۴): جدول چشم انداز ۱۱۹
- جدول (۱۱-۴): اهداف برنامه راهبردی جهت مکان یابی آرامستان جدید شهر کرمان ۱۱۹
- جدول (۱۲-۴): تدوین راهبردها ۱۲۰
- جدول (۱۳-۴): شاخص ها و متغیرهای مکان یابی ۱۲۱
- جدول (۱۳-۴): شاخص ها و زیر شاخص های مکان یابی آرامستان شهر کرمان ۱۲۲
- جدول (۱۴-۴): میزان اهمیت زیر شاخص ها ۱۲۹
- جدول (۱۵-۴): جدول وزن های نسبی استاندارد شده ۱۳۱
- جدول (۱۶-۴): ارزیابی خصوصیات مکان های مناسب جهت ایجاد آرامستان ۱۴۴

۱۴۵.....	جدول (۴-۱۷): تحلیل منطقه مکانیابی شده ۱
۱۴۷.....	جدول (۴-۱۸): تحلیل منطقه مکانیابی شده ۱۲
۱۴۸.....	جدول (۴-۱۹): تحلیل منطقه مکانیابی شده ۳
۱۵۳.....	جدول (۵-۱): برنامه ریزی راهبردی

فهرست نمودارها

- نمودار (۱-۳): فرایند تدوین برنامه ریزی راهبردی مکانیابی آرامستان شهر کرمان ۵۷
- نمودار (۲-۳): شاخص ها وزیر شاخص های مکان یابی آرامستان (ماخذ: یافته های محقق) ۵۹
- نمودار (۳-۳): مدل مفهومی روش تحقیق ۶۰
- نمودار (۴-۳): روزهای بارانی شهر کرمان ۷۴
- نمودار (۵-۳): رطوبت نسبی شهر کرمان ۷۵
- نمودار (۱-۴): توزیع فراوانی افراد نمونه برحسب جنسیت (ماخذ: یافته های محقق) ۹۸
- نمودار (۲-۴): توزیع فراوانی افراد نمونه برحسب سن ۹۹
- نمودار (۳-۴): توزیع فراوانی افراد نمونه برحسب میزان تحصیلات ۱۰۰

چکیده

محل دفن در گذشته گان در ادیان و فرهنگ های مختلف و حتی در مناطق مختلف با رویکردهای متفاوت و گاهی متضاد مواجه است؛ این امر نشان دهنده اهمیت موضوع از گذشته های دور تا هم اکنون می باشد. با توجه به اثرات زیست محیطی و اجتماعی آرامستان، دقت در انتخاب مکان مناسب برای احداث آن اهمیت زیادی دارد. در این پژوهش با در نظر گرفتن شاخص ها و زیر شاخص های زیست محیطی (فاصله از قنات ها، فاصله از چاه ها، جنس و نوع خاک، فاصله از شهر، شیب زمین)، کالبدی (فاصله از گسل ها) و دسترسی (فاصله از راه های اصلی) به مکان یابی محلی برای احداث آرامستان جدید پرداخته شده است. از اینرو پژوهش حاضر با هدف تدوین برنامه ای راهبردی جهت مکان یابی آرامستان شهر کرمان، الگویی با استفاده از تکنیک سوات (SWOT) و با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی و سیستم های اطلاعات جغرافیایی مکانیابی بهینه آرامستان شهر کرمان را ارائه نموده است. ماهیت تحقیق به لحاظ هدف کاربردی و روش تحقیق توصیفی - تحلیلی است. نتایج عمومی این پژوهش شامل راهبردها و سیاست ها در راستای مکانیابی آرامستان شهر کرمان گویای این امر است که سادگی و انعطاف پذیری AHP و توانایی آن در به کارگیری توأمان معیارهای کمی و کیفی به همراه بهره گیری از توانایی های GIS در جمع آوری و مدیریت داده ها، می تواند در بررسی موضوعات مربوط به برنامه ریزی شهری موارد استفاده متعددی داشته باشد و برنامه ریزی را به شکل مطلوبی یاری دهد. نتایج حاصل از تحقیق نشان دهنده مکان مناسب آرامستان در منطقه جنوبی شهر کرمان میباشد که از نظر معیار های مکان یابی در مناسب ترین وضعیت قرار دارد.

فصل اول:

کلیات تحقیق

رشد شتابان جمعیت و در پی آن گسترش چشمگیر توسعه شهری، باعث افزایش تراکم جمعیت، آلودگی محیط زیست، توسعه بی رویه کالبدی شهرها و عدم توسعه متوازن گردیده است. همچنین افزایش آگاهی های شهروندان بر حجم مطالبات و خواسته های آنان در زمینه خدمات شهری افزوده است. از میان خواسته های جمعیت شهر نشین، حل مغضل آرامستان ها جایگاه ویژه ای دارد. چرا که با توجه به رشد جمعیت در جامعه امروزی و به طبع آن افزایش مرگ میرناشی از عوامل مختلف انسانی و طبیعی همچون آلودگی هوا، جنگ و...، نیاز به ایجاد یک آرامستان مناسب مطابق با اصول و ضوابط زیست محیطی جهت دفن مردگان جامعه بشری یک امر اجتناب ناپذیر می باشد. مشکلات زیست محیطی یکی از اساسی ترین مسائل شهری امروزی و حاصل تعارض و تقابل آن ها با محیط طبیعی است، چرا که توسعه ی شهری ناگذیر با تسط ساختمان ها، صنایع و حمل و نقل و فعالیت های اقتصادی بر فضاهای طبیعی همراه است و این تسلط به مرور زمان به شکل چیرگی شهر بر طبیعت تغییر یافته است و زمینه ساز آلودگی های گسترده شهری می شود. و نتیجه این عدم تعادل و ناسازگاری میان انسان و طبیعت و به هم خوردن روابط اکوسیستم خواهد بود. شواهد نشان می دهد با گسترش شهرها مظاهر و ارزش های محیط طبیعی در معرض نابودی قرار گرفته است و شهرنشینان از جاذبه های طبیعی محروم شده اند و مشکلات روحی و روانی اجتماعی نمود یافته است. تمرکز جمعیت در شهرها و مناطق حاشیه ای شهرها و عدم تناسب بین رشد خدمات و زیربنای شهری بویژه در کشورهای در حال توسعه مناطق شهری را به مکان های غیر بهداشتی و آلوده تبدیل و با مشکلات دفع فاضلاب و زباله، تامین آب بهداشتی و ... رو به رو ساخته است (زبردست، ۱۳۸۳: ۱۵۳). (zebardast, 2003).

با افزایش جمعیت بشری، به خصوص در شهرهای کوچک و بزرگ در کشورمان حجم تقاضا برای خدمات شهری نیز افزایش یافته است. ولی به علت ساختار اقتصادی - اجتماعی کشور، همواره سرعت پاسخگویی به نیاز از سرعت رشد نیازها کمتر بوده است. به طوری که در بسیاری از شهرها ارائه تسهیلات و خدمات شهری همپای رشد جمعیت نبوده و علاوه بر کمبود های موجود خدمات شهری، استقرار ساماندهی نامناسب و عدم هماهنگی آن با بافت شهری و مسائل زیست محیطی نیز همواره مشکلاتی را در ارائه خدمات برای مردم و شهروندان به وجود آورده است. امروزه ساماندهی و موقعیت آرامستانها در شهرها مطابق با اصول شهر سازی و زیست محیطی باید بگونه ای باشد که هم باعث کاهش مشکلات روحی و روانی ناشی از این مکان ها باشد و هم گونه ای باشد تا مردم بتواند به راحتی به آن ها دسترسی داشته باشند. بنا براین ساماندهی درست توزیع

مناسب آرامستان ها می تواند ضمن فراهم نمودن امکان حصول به توسعه پایدار زیست محیطی مشکلات فیزیکی و اقتصادی ناشی از مسافت های طولانی را کاهش داده بر کیفیت فضای شهر و مسایل زیست محیطی بیفزاید.

در ایران رشد شتابان شهر نشینی به گونه ای بوده است. که متناسب با آن تجهیزات فضاهای شهری افزایش نیافته است. عمده ترین اثر رشد سریع شهر ها؛ بهم ریختگی نظام توزیع خدمات و نارسایی سیستم خدمات رسانی است. امروزه عدم ساماندهی و مکان گزینی بهینه مراکز مختلف خدماتی شهری و... مردم را به مشکلات عظیمی بخصوص در عرصه زیست محیطی رو به رو کرده است. بدون شک تامین رفاه و آسایش شهروندان از طریق برنامه ریزی اصولی مطابق با استانداردهای موجود یکی از مهمترین وظایف مدیران شهری است.

مطالعه وضعیت آرامستان ها در طرح جامع تعدادی از شهر های ایران، بیانگر وضعیت نامناسب آرامستان ها در طرح های شهری و عدم توجه کافی به این مقوله است. در بسیار از شهر های مهم کشور، علی رغم کمبود فضای آرامستانی و تاکید به آرامستان، برنامه ریزی کاربری اراضی تکلیفی برای این نیاز روش نمی کند یا حتی

بدون در نظر گرفتن فضای جدید، پیشنهاد تغییر آرامستان های موجود را داده است. علاوه بر این در برخی از شهر ها پیشنهادهایی در خصوص احداث آرامستان که منطقی می بایست در قالب طرح جامع صورت پذیرد، در فعالیتی مجزا از آن صورت گرفته است. در طرح های جامع، رویکردی که فضای آرامستان در آن به مثابه یکی از کارکردهای خدماتی عمومی دارای اهمیت و اعتبار باشد به ندرت دیده می شود (فرهادی پور ۱۳۳۸) شواهد نشان می دهد که در اکثر برنامه های توسعه شهر های ایران، به آرامستان به عنوان مکان صرفا عملکردی، همچون محل دفن زباله و یا تصفیه خانه آب برخورد شده و آن را به دورترین نقطه شهر و به صورت متمرکز انتقال داده اند.

۱-۲- بیان مساله

با افزایش رشد بی رویه جمعیت جامعه بشری در سطح جهان و به طبع آن افزایش مرگ میر افراد در اثر عوامل مختلف بیولوژیکی و انسانی همچون آلودگیها، تصادفات، جنگ و ... ارزیابی و ساماندهی آرامستانها یکی از عناصر اصلی و کلیدی خدمات دهی و خدمات رسانی شهری و روستائی تلقی می شود. زیرا این عنصر در کلیه مکان های جغرافیائی اعم از شهر یا روستا وجود عینی داشته و بعضا در برخی از نقاط براساس وسعت

منطقه و اعتقادات و قومیت ها ، و مسائل دیگر همچون مباحث تاریخی و طایفه ای حتی در بیش از یک مکان وجود دارد. پدیده گسترش نامنظم آرامستانهای شهری به دلایلی همچون مسایل تاریخی ، اجتماعی و قومی و قبیله ای سبب قطعه قطعه شدن و از دست رفتن فضای سبز و در نتیجه از بین رفتن عملکرد مثبت فضای سبز شهری بخصوص در شهر کرمان شده است.

ارزیابی و ساماندهی آرامستانها از دیدگاههای مختلفی همچون فرهنگی ، اجتماعی و زیست محیطی در خور توجه و بررسی است . این امر بی تردید با توجه به رشد بی رویه جمعیت و مسایل زیست محیطی در کلان شهرها و شهرهای نوپا جایگاهی خاص و پراهمیت دارد . امروزه آرامستان ها به دلایل زیست محیطی و عملکردی ، در خارج از شهرها قرار می گیرند و در برنامه ریزی شهری ، برای هر شهر تنها یک آرامستان در نظر گرفته می شود . در زمان حاضر ، استانداردهای معینی برای اندازه و مشخصات کلی کارکرد آرامستان ها وجود ندارد ، اما به طور کلی در هر شهر بسته به جمعیت آن شهر و براساس نرخ مرگ و میر و رشد جمعیتی آن شهر تعیین می گردد . این در حالی است که متاسفانه هیچ گونه ضوابط و قوانین و مقررات خاصی هم به منظور برخورد با خاطیان و جلوگیری از دفن غیر مجاز اموات در آرامستان ها موجود نیست ؛ و این خلا قانونی صرفا از طریق هماهنگی با دادگستری و نیروی انتظامی و بهداشت و درمان و شهرداریها جبران می شود . از مسائل مهمی که اکنون گریبان گیر بسیاری از شهرهای کشور است ، موضوع عدم توجه جدی به مکان یابی و ساماندهی دقیق آرامستان ها و برخورد غیر اصولی و خارج از ضوابط شهرسازی با این امر است . رعایت فاصله مناسب از شهر (به دلیل مسائل ترافیکی ، آلودگی محیطی، اشغال فضای شهری و جز اینها)، توجه به جهت توسعه آتی شهر، حسن همجواری ها و جهت وزش بادهای غالب از عمده ترین مسائلی است که می بایست در مکان یابی آرامستانها در نظر قرار گیرد (Wang et al , 2001 :45).

آرامستان فعلی شهر کرمان به دلیل قدمت و ارزش گردشگری جنگل قائم ، از ظرفیت محدودی برای دفن اموات برخوردار است و از طرفی با توجه به همجواری آرامستان شهر با مجموعه تفریحی قائم و مشکلاتی از جمله آلودگی صوتی . آلودگی هوا و مساله ترافیکی به خصوص در روزهایی که مراسم خاصی برگزار میشود مکان یابی آرامستان جدید حایز اهمیت است . مساله اساسی این تحقیق مشکلات زیست محیطی ناشی از مکان نادرست آرامستان شهر کرمان از جمله انواع آلودگی ها (صوتی . هوا و ...) و همچنین مشکلات اجتماعی ناشی از همجواری آرامستان با مکانی تفریحی و گردشگری قائم است . بنابراین پرسش اساسی پژوهش حاضر به صورت زیر است: